

Tiekartta taloyhtiön energia- tehokkuuteen

SÄÄSTÖJÄ KÄYTTÖMUKAVUUDESTA TINKIMÄTTÄ

Energiatehokas remontti – totta vai tarua?

- Energiatehokkaita remontteja on olemassa
- Yli 50 %:n säästö saavutettavissa yhdellä härvelillä
- Energiaremontteja kannattaa tehdä erillisinä hankkeina
- Säästöt syntyvät erilaisten tekniikoiden ja ratkaisujen yhdistelminä

– **TOTTA** VAI TARUA

– TOTTA VAI **TARUA**

– TOTTA VAI **TARUA**

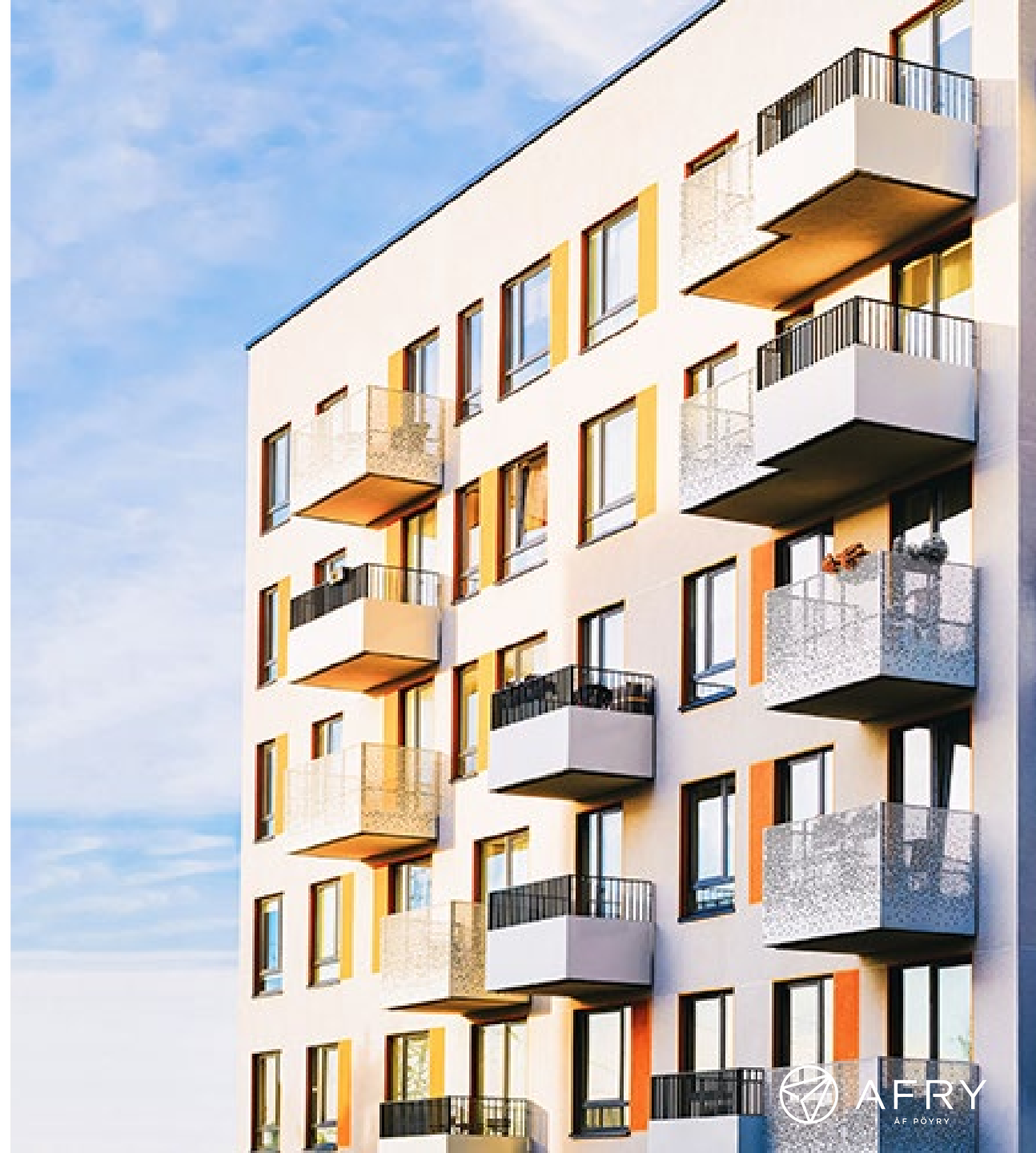
– **TOTTA** VAI TARUA

Lämmönkulutuksen jakaantuminen

Koneellinen poistoilmanvaihto

– Ilmanvaihto	35%
– Käyttövesi	25 %
– Ikkunat ja ovet	16 %
– Seinät	10 %
– Katto	8 %
– Alapohja	5 %

Energiaremontit ja energiatehokkuusratkaisut

- Missä olemme?
- Mihin pyrimme?
- Mitä voimme tehdä?
- Missä järjestyksessä tehdään?
- Mihin kannattaa panostaa ja mihin ei?
- Mikä on optimaalinen kokonaisuus huomioiden eri vaihtoehdot?

Energiatehokkuuteen vaikuttavia tekijöitä

RAKENTEET

- ikkunat
- ovet
- ulkoseinät
- yläpohja
- alapohja...

TEKNISET JÄRJESTELMÄT

- lämmitys
- ilmanvaihto
- vesi- ja viemäri
- sähköjärjestelmät
- jäähdytysjärjestelmät
- automaatio...

ENERGIAMUODOT

- lämpö
- sähkö
- vesi
- jäähdytys
- ilmaislämmöt...

KÄYTTÖ JA HUOLTO

- ennakointi
- säännöllisyys
- ammattitaito
- kulutusseuranta
- mittaustapa...

SIJAINTI

- tuuli
- aurinko...

ASUKKAAT

- käyttötottumukset
- ikärakenne
- asenteet
- omistaja/
vuokralainen...

Rakennuksen energiatehokkuutta ei voi kuvata yhdellä luvulla!!!

Mitä energiatodistus kertoo

Ympäristöministeriön mukaan

Energiatodistus on työkalu erilaisten rakennusten energiatehokkuuden vertailuun ja parantamiseen osto- ja vuokraustilanteissa

Mitä energiatodistus kertoo todellisuudessa

Todistus on teoreettinen tarkastelu/ laskennallinen arvio rakennuksen energiankäytöstä seuraavin oletuksin:

- rakennus toteutettu suunnitelmien mukaisesti
- rakentamisen laatu ollut moitteetonta
- rakennuksen rakenteet ja tekniset järjestelmät kunnossa
- ylläpito, käyttö ja huoltotoiminta ollut ”moitteetonta”
- rakennuksen käyttö ja käyttöaste on rakentamismääräyskokoelman ”standardikäytön” mukaista

Mitä energiatodistus ei kerro

Energiatodistuksesta ei selviä

- Onko rakennus toteutettu suunnitelmien mukaisesti
- Mikä on ollut rakentamisen "laatu"
- Mikä on rakenteiden todellinen kunto ja energiatehokkuus
- Mikä on teknisten järjestelmien todellinen kunto ja energiatehokkuus
- Vastaako rakennuksen energiatehokkuus todistuksessa esitettyä teoreettista "kulutustasoa"

Eli riittävän tarkan kulutusseurannan, teknisten järjestelmien toiminnan ja kunnan säännöllisen tarkastamisen sekä ennakoivan huollon merkitys energiatehokkuudelle on erittäin suuri.

Rakennusten määriä Suomessa

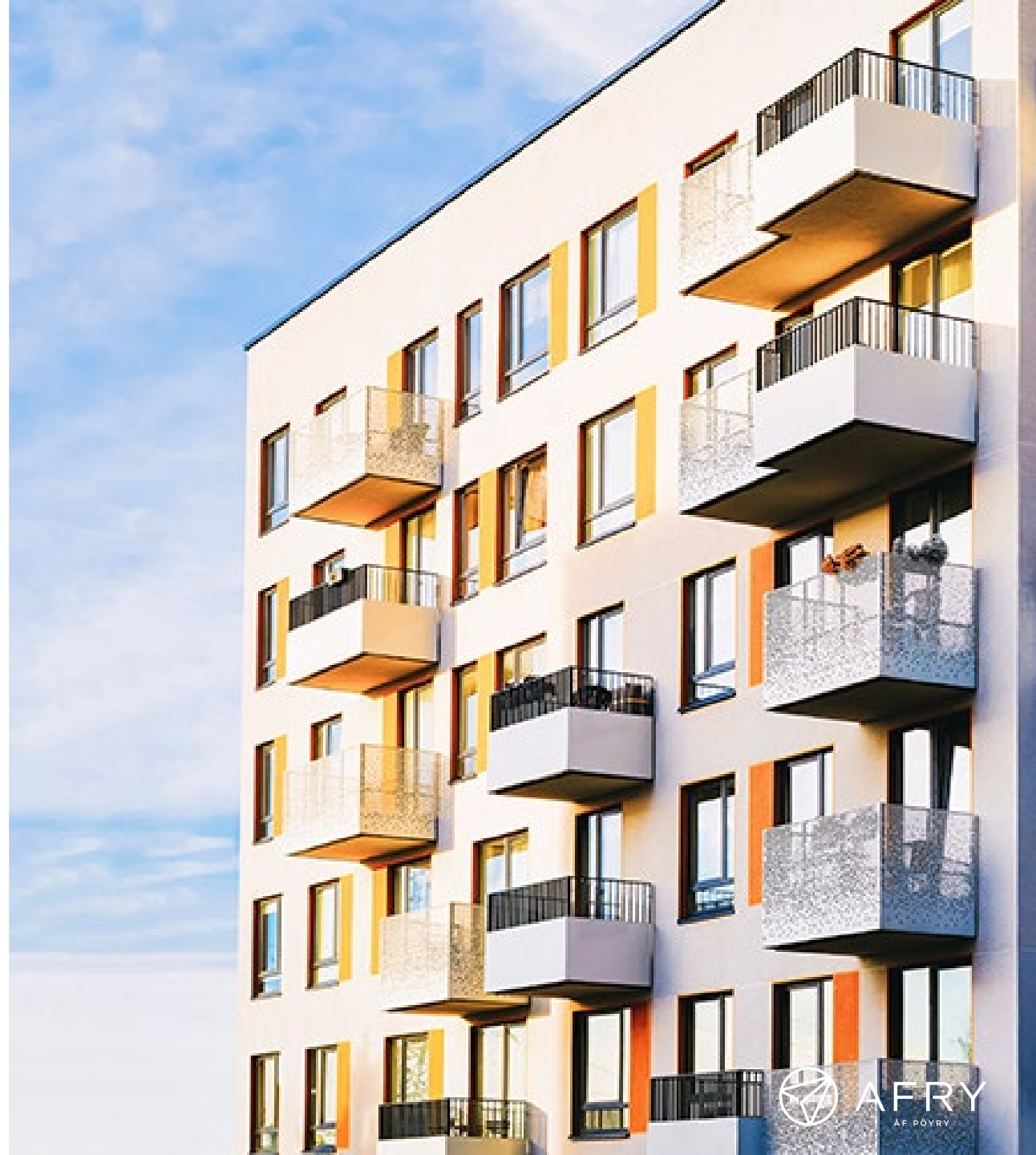
Rakennustyyppi

- Omakoti- ja paritalot
- Rivitalot
- Kerrostalot
- Asuntolat ym.
- Liikerakennukset
- Toimistorakennukset

Yhteensä

Lukumäärä

- n. 1 170 000
- n. 84 000
- n. 66 000
- n. 2 500
- n. 32 000
- n. 10 500
- n. 1 365 000

Energiatodistukset ja energiatehokkuus

ENERGIATODISTUS EI SÄÄSTÄ YHTÄÄN KILOWATTITUNTIA ENERGIAA EIKÄ YHTÄÄN LITRAA VETTÄ

Jos yksi todistus maksaa 300 € / kpl:

— kuluu energiatodistusten laadintaa kiinteistön omistajilta rahaa n. 409 milj. €

Jos kohdekäynnin keskim. ajomatka on 20 km:

- ajetaan todistusten laadinnan takia autolla yli 27 milj. km
- kuluu näihin matkoihin polttoainetta 1,3 milj litraa
- kasvaa CO₂-päästöt yli 3 000 tonnia

Energianhallinta käytännössä

Lyhyellä tähtämellä:

- kulutusseuranta
- lämmönkulutuksen normeeraus
- ominaiskulutusten laskenta
- tavoitteiden asettaminen
- vertailu itseen
- vertailu muihin
- poikkeamiin puuttuminen
- tekniset tarkastukset
- ennakoiva huolto ja korjaus

Pitkällä tähtämellä:

- energiakatselmukset
- kuntoarviot ja tutkimukset
- PTS ja sen ylläpito
- hankesuunnittelu
- kannattavuustarkastelut
- Investoinnit
- tavoitteiden asettaminen
- kulutusseuranta
- säästöjen todentaminen

Jos et tiedä
mihin ja milloin
energia ja vesi
kiinteistössäsi
kuluu, on
mahdollisiin
ongelmiin vaikeaa
puuttua.

Taloyhtiön energiatehokkuuden tiekartta

1. Kulutusseuranta (tuntiseuranta ja vuodonvalvonta)

2.

3.

4.

5.

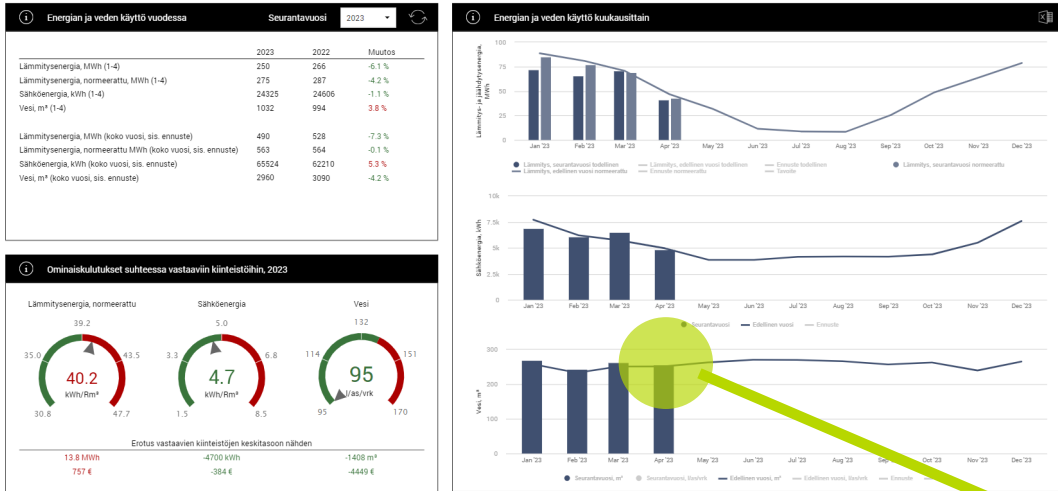
Kulutusseuranta luo edellytykset energianhallintaan

- Kulutusseuranta on edellytys tehokkaalle ja tavoitteelliselle energianhallinnalle.
- Kulutusseurantapalvelulla seurataan kiinteistön lämmön, sähkön sekä veden kulutusta ensisijaisesti etäluennalla, jossa tuntikohtaiset kulutustiedot päivittyvät järjestelmään automaattisesti.
- **Etäluenta tarjoaa toimivan vuodonvalvonnan.**
- Tuntitason seurannalla saadaan tietoa kiinteistön toiminnasta ja päästään puuttumaan vesivuotoihin sekä muihin energiankäytön ongelmiin lähes reaaliajassa.

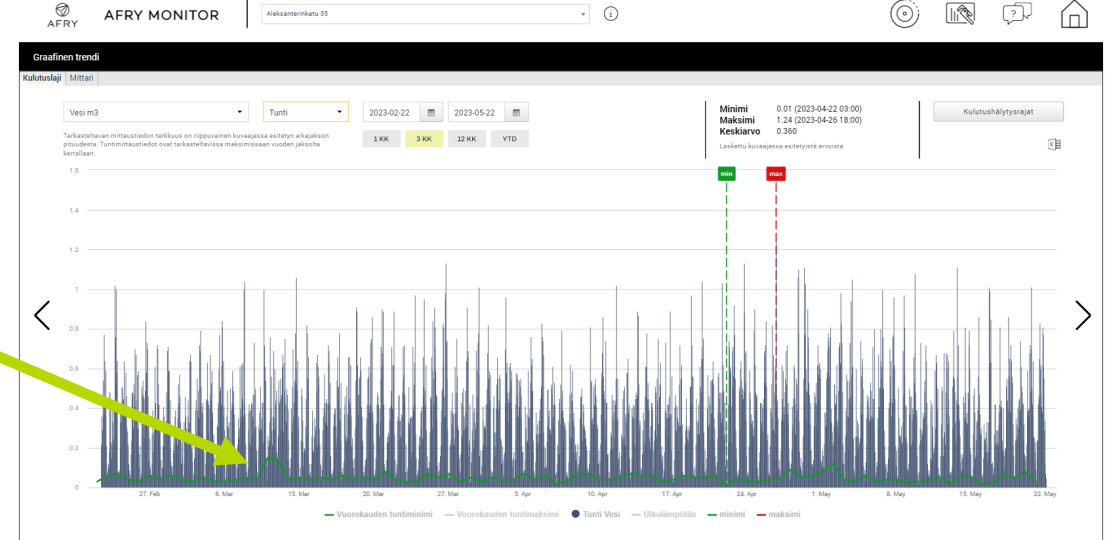

Ei seurata historiaa vaan tavoitteiden toteutumista

- Tuntitason kulutustiedot päivittyvät automaattisesti
- Automaattiset hälytykset vuodoista / poikkeamista halutuille osapuolille

- Tavoitteet kuukausi- ja vuositasolla
- Nopea reagointi ongelmiin
- Vuodonvalvonta sisältyy kulutusseurantaan

Energian ja veden käyttö vuodessa

Seurantavuosi

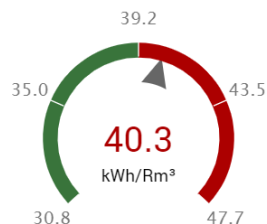
2023

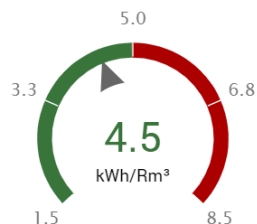
	2023	2022	Muutos
Lämmitysenergia, MWh (1-3)	209	216	-3.3 %
Lämmitysenergia, normeerattu, MWh (1-3)	232	240	-3.5 %
Sähköenergia, kWh (1-3)	19504	19643	-0.7 %
Vesi, m ³ (1-3)	775	743	4.3 %
Lämmitysenergia, MWh (koko vuosi, sis. ennuste)	483	528	-8.6 %
Lämmitysenergia, normeerattu MWh (koko vuosi, sis. ennuste)	564	564	0.0 %
Sähköenergia, kWh (koko vuosi, sis. ennuste)	62475	62210	0.4 %
Vesi, m ³ (koko vuosi, sis. ennuste)	3028	3090	-2.0 %

Ominaiskulutukset suhteessa vastaaviin kiinteistöihin, 2023

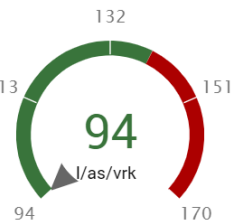
Lämmitysenergia, normeerattu

Sähköenergia

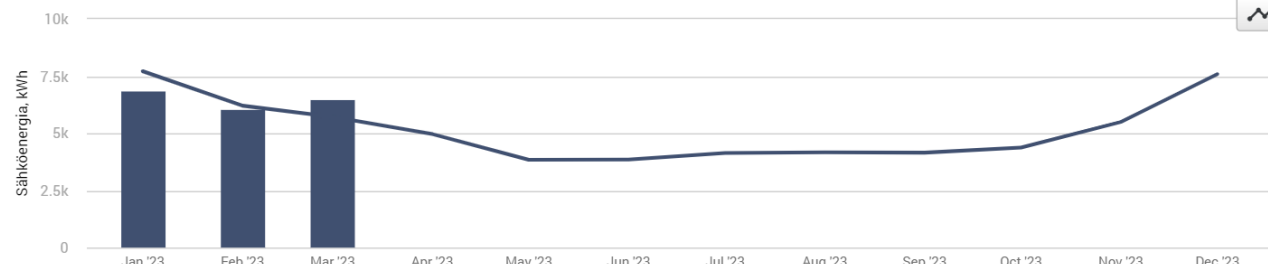
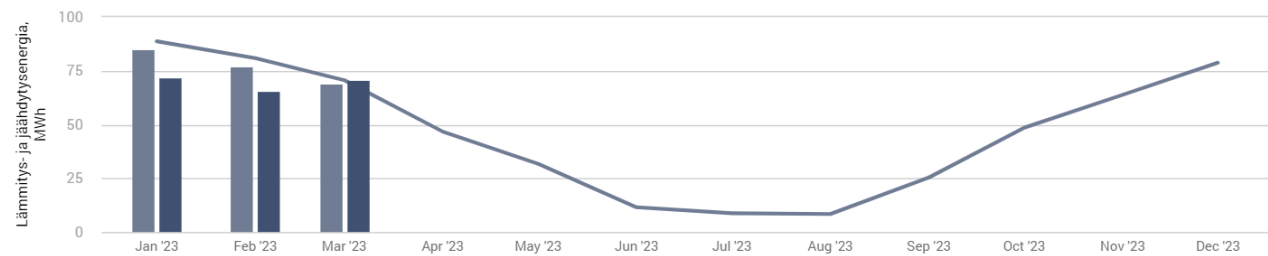
Vesi

Erotus vastaavien kiinteistöjen keskitasoon nähden

14.3 MWh
786 €-7749 kWh
-633 €-1340 m³
-4234 €

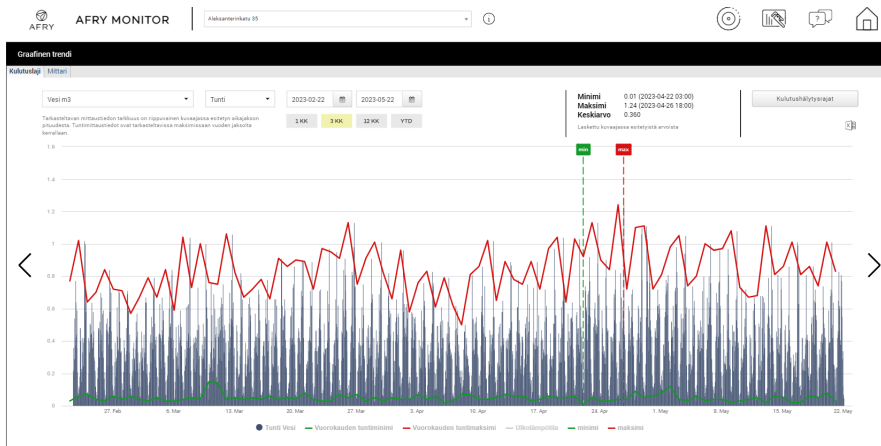
Energian ja veden käyttö kuukausittain

Kulutusseuranta mitä ja miksi?

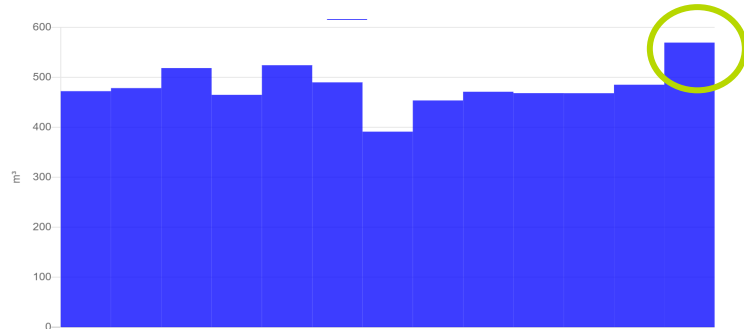
- Seurattava rinnan normeerattua kaukolämpöenergiaa, kaukolämpöveden jäähtymää, käyttöveden kulutusta sekä sähkönkulutusta
- Analysoimalla eri kulutuslajeissa samanaikaisesti tapahtuvia muutoksia voidaan monissa tapauksissa päätellä muutosten syyt

- Kasvu pelkässä vedenkulutuksessa -> mahdollinen kylmän käyttöveden vuoto
- Kasvu lämpöenergiankulutuksessa ja vedenkulutuksessa -> mahdollinen lämpimän käyttöveden vuoto
- Kasvu lämpöenergiankulutuksessa ja vedenkulutuksessa ja muutos kaukolämpöveden jäähtymässä -> mahdollinen siirrinvuoto
- Muutos lämpöenergian kulutuksessa ja kaukolämpöveden jäähtymässä ->

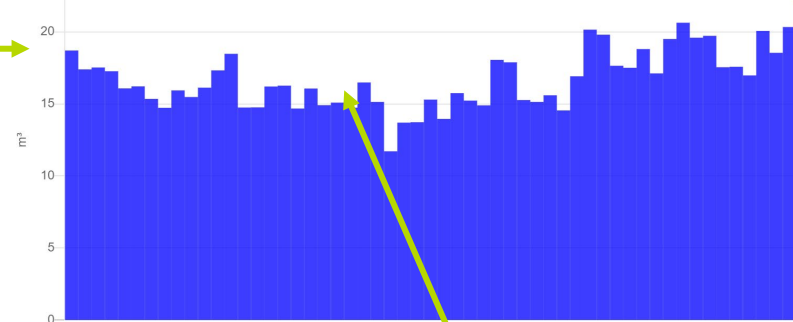

Havaitut ongelmat vaativat aina analysointia

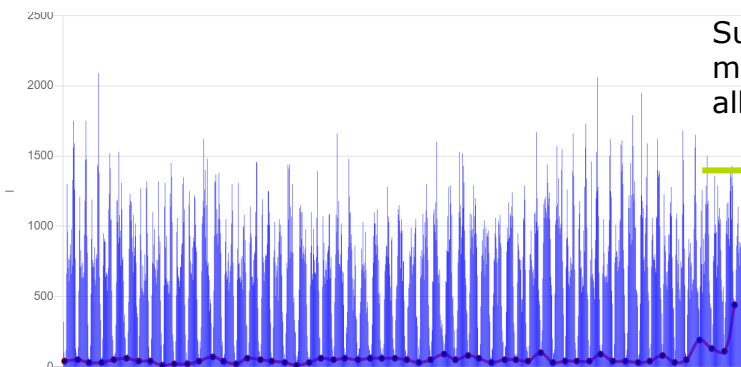
Kuukausikulutus 01/2020-1/2021

Vuorokausikulutus 1.12.-25.1.

Tuntikulutus 1.12.-25.1.

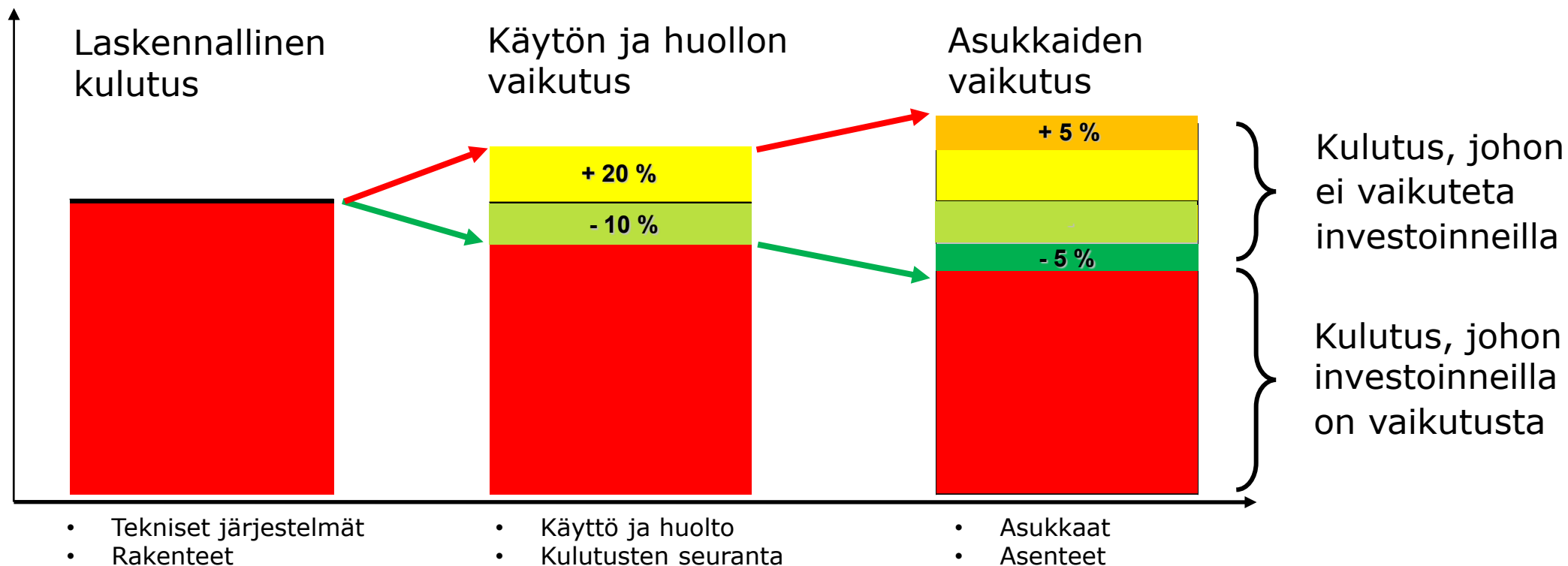
Suodatettu pois kaikki muut, paitsi vuorokausien alhaisimmat kulutukset

Pohjakulutus suodatettuna 1.10.-25.1.

Rakennuksen energiankulutus – mistä tasosta investointien kannattavuus lasketaan?

Energiatodistukset – missä mennään?

- Nykyinen laki energiatodistuksista tuli voimaan 1.6.2013.
- Ennen nykyisen lain voimaan tuloa laadittiin suurella kiireellä vanhan lain mukaisia erillisiä energiatodistuksia kymmeniin tuhansiin suomalaisiin taloyhtiöihin ja muihin kiinteistöihin.
- Vuoden 2023 aikana energiatodistukset vanhenevat siis erittäin suuressa määrässä taloyhtiöitä ja muita kiinteistöjä
- Todistusten päivittäminen aiheuttaa suuren kysynnän markkinoilla ja voi aiheuttaa pulaa tekijöistä sekä painetta nostaa hintoja.

Mitä energiatodistuksen laadinnan yhteydessä kannattaa huomioida

Valitse tekijä jolla kokemusta ja joka ymmärtää taloteknisten järjestelmien toimintaa ja rakennusten energiatehokkuutta

- Kiinteistön energiatehokkuudessa usein paljon parannettavaa jopa ilman investointeja
- Teknisten järjestelmien käytössä ja ylläpidossa monesti ongelmia
- Taloyhtiöillä harvoin tietoa energiatehokkuuden todellisesta tasosta ja tehostamispotentiaalista
- Älä tilaa pelkkää energiatodistusta. Panostamalla 5-6 h lisäaikaa kiinteistön tarkastukseen ja mallintamiseen saadaan realistinen kuva kiinteistön energiatehokkuudesta ja sen säästöpotentiaalista
- Mallinnus mahdollistaa jatkossa mm. kiinteistön vaihtoehtoisten lämmöntuotantojärjestelmien simuloinnit ja kannattavuustarkastelut tehokkaasti ja pienin lisäkustannuksin
- Energiatodistusten toimenpide-ehdotuksia voidaan hyödyntää isoissa kiinteistömassoissa esim. päästövähennyspotentiaalin hahmottamisessa.

Taloyhtiön energiatehokkuuden tiekartta

Energiatehokkuustarkastus

- Taloyhtiöillä tehokkuudessa paljon parannettavaa ilman suuria investointeja
- Teknisten järjestelmien käytössä ja ylläpidossa usein ongelmia
- Taloyhtiöillä harvoin tietoa energiatehokkuuden tasosta ja tehostamispotentiaalista
- Todellinen lähtötaso selville ennen investointeja -> löysät pois

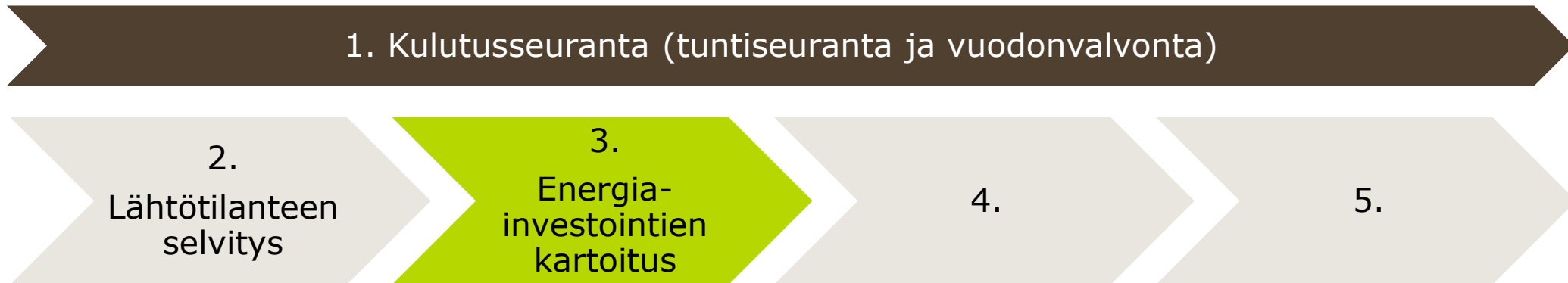

Energiatehokkuustarkastus

- Lämmöntuotanto, ilmanvaihto ja olosuhteet
- Varmennetaan laitteiden kunto ja oikea käyttö
- Tarkastetaan mm.
  - Säätolaitteet
  - Säätokäyrät
  - Asetusarvot
  - Venttiilien ja pumppujen kunto ja toiminta
  - Siirtimen tiiveys
  - Paisuntasäiliön paine
  - Lämpötilat
  - LTO: toiminta
- Opastetaan huoltoa laitteiden käytössä
- Analysoidaan energiankulutusta
- Raportoidaan
  - Viat, virhekäytöt
  - Suositukset ja muutosehdotukset
  - Vikaantuneet laitteet ja tulevat uusimistarpeet
  - Lisäselvitysehdotukset

Taloyhtiön energiatehokkuuden tiekartta

Energiaselvitys

- Energiatehokkuusinvestointien kartoitus
- Vaihtoehtoisten toimenpidekokonaisuuksien simuloinnit
- Säästöpotentiaali
  - Investointikustannukset
  - Kannattavuudet
  - Suositukset
- Energia-avustusten saannin mahdollisuuden selvitys

Energiaselvitys

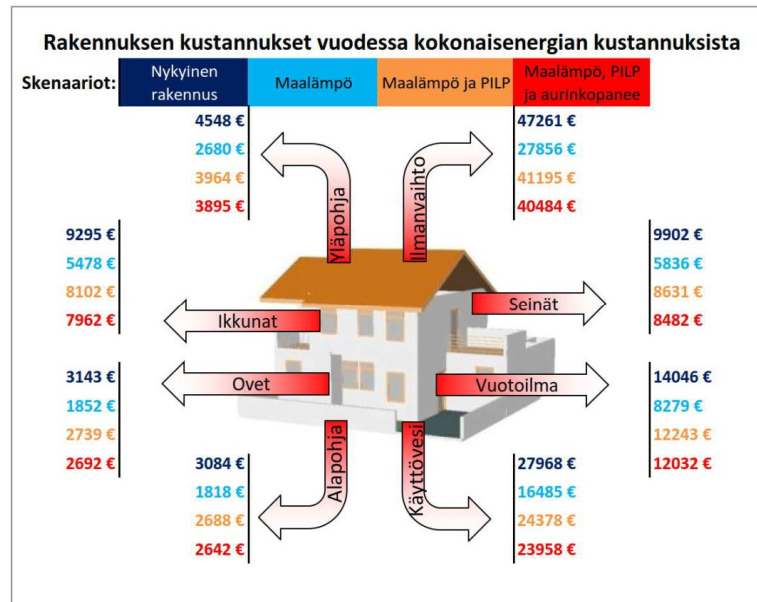
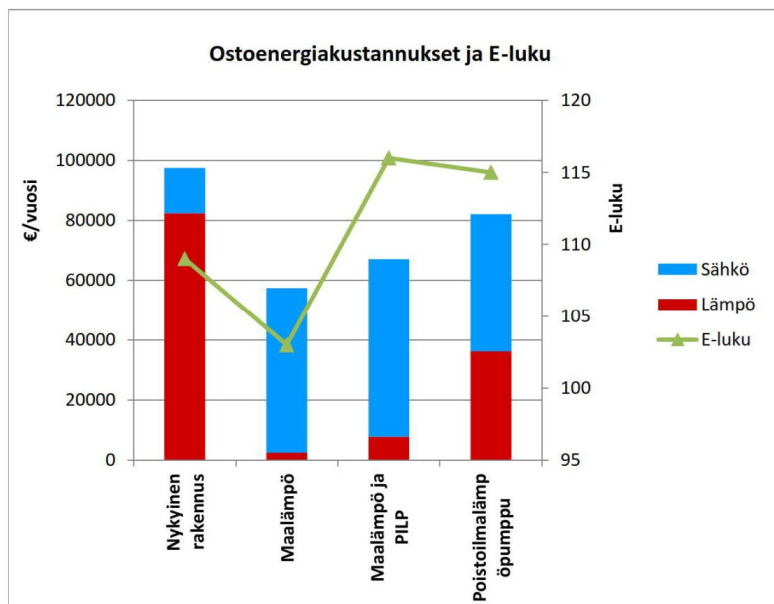
- Kiinteistökierrös ja rakennuksen mallinnus
- Toimenpidekokonaisuudet ja niiden simuloinnit
- Kannattavuudet, takaisinmaksuajat, elinkaarikustannukset ja E-luku
  - Maalämpö
  - PILP
  - VILP
  - Aurinkosähkö
  - Muut suunnitellut toimenpiteet

– Tiekartta taloyhtiön energiatehokkuuteen

Energiaselvitys

Simulointiskenaarioiden tulosten yhteenveto

Kohde: Asuinkerrostalo, Helsinki, ()									
Laskenta skenaario	Osto- ja kokonaisenergiankulutus, kWh/vuosi	Osto- ja kokonaisenergian kustannus	CO ² päästöt, kg CO ₂ /a	E-luku ja E-luokka	Vuosittaiset käyttö- ja huoltokustannukset, €/vuosi	Investointi	Energian säästö, kWh/vuosi	Kustannusten säästö, €/vuosi	Takaisinmaksuaika, vuotta
Nykyinen rakennus	1167064	97 464 €	221720	C (109)	7 000 €	-	-	-	-
1. Maalämpö	522246	57 447 €	114894	C (103)	9 000 €	200 000 €	644818	38 017 €	5
2. Maalämpö ja PILP	610404	67 144 €	134289	C (116)	14 000 €	300 000 €	556660	23 320 €	16
3. Maalämpö, PILP ja aurinkopane	599874	65 986 €	131972	C (114)	15 000 €	330 000 €	567190	23 478 €	24

Copyright © Timbal Palvelut Oy

Taloyhtiön energiatehokkuuden tiekartta

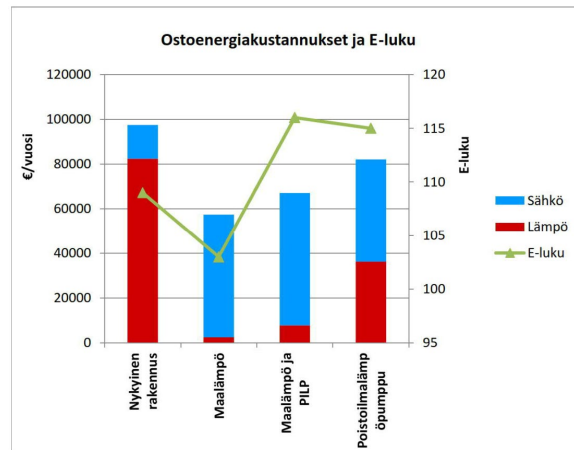
1. Kulutusseuranta (tuntiseuranta ja vuodonvalvonta)

2.
Lähtötilanteen
selvitys

3.
Energia-
investointien
kartoitus

4.
Energia-
avustukset

5.

Energia-avustuksen selvitys ja hakeminen

- E-lukulaskennat
- Mahdolliset lisäselvitykset
- Energia-avustushakemuksen täyttö ja jättö ennen töiden aloitusta

Energia-avustukset

- Vaaditaan rakennuskohtainen E-lukulaskenta
  - Hakemus jätettävä ARAlle ennen töiden aloittamista
  - Avustus normaalisti maks. 4 000 €/huoneisto -> E-luvun parannuttava
    - 32 % kerrostalot
    - 36 % rivitalot
    - 44 % omakoti,- pari- ja ketjutilat
  - Verrataan rakennuksen rakentamisajankohdan mukaiseen tilanteeseen.
  - Jos E-luku paranee lähes nollaenergiatasolle -> avustus maks. 6 000 €/huoneisto
- Todellisuudessa avustus useimmiten vain 10-25% kokonaisinvestoinnista
  - Maksatushakemus jätettävä ARAlle viimeistään 31.10.2025
  - Maksatushakemukseen liitettävä viralliset energiatodistukset

Lähes nollaenergiataso

Kerrostalot:

E-luku 90 tai alle

Rivitalot:

E-luku 105 tai alle

Energia-avustukset

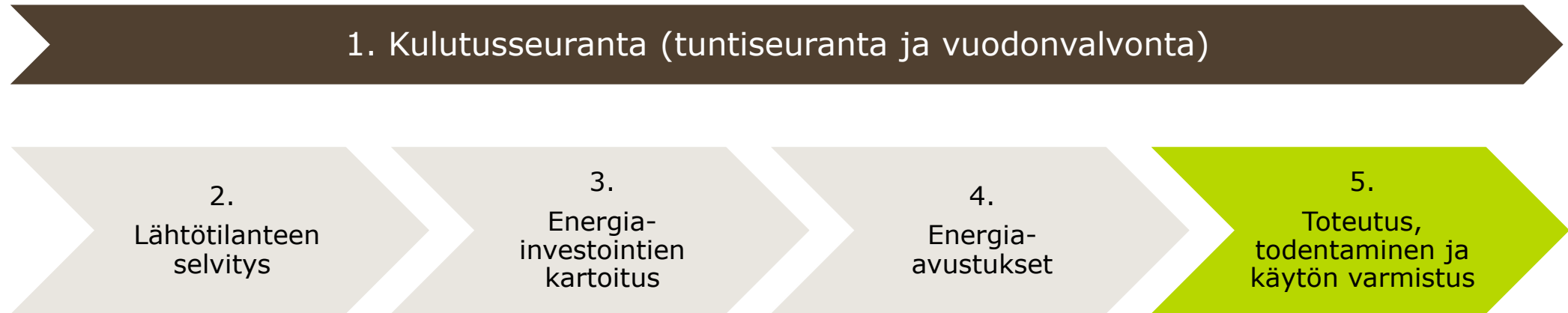
Hakemustilanne 17.5.2022

- käsittelyssä tällä hetkellä **helmikuussa 2023** saapuneita hakemuksia
- käsittelemättömät jonossa olevat energia-avustushakemukset: **517** kpl
- käsittelemättömät jonossa olevat kaukolämpöavustushakemukset: **703** kpl
- avustusta sidottu tähän mennessä **n. 36,2 / 98,7** miljoonaa euroa.

Jatkuuko energia-avustus vuoden 2023 jälkeen?

- ARAlla ei ole tietoa energia-avustuksen jatkosta vuoden 2023 jälkeen.
- Avustuksen jatkosta päättävät valtioneuvosto ja eduskunta.

Taloyhtiön energiatehokkuuden tiekartta

Energiatehokas toteutus ja käyttö

- Valvonta, seuranta ja huoltokirjan käyttöönotto

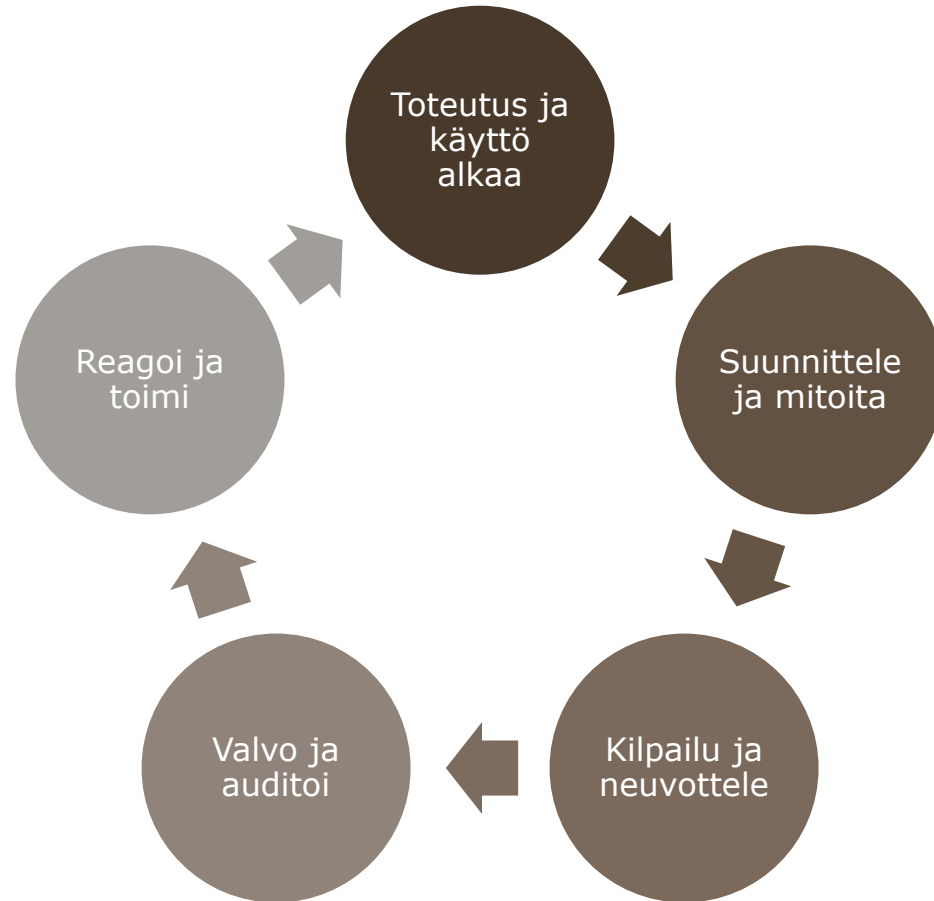

Energiatehokas toteutus ja käyttö

Kulutusseuranta

Sähköinen huoltokirja

Energiavalvoja

Projektin johto

Suunnittelu
Kilpailutus

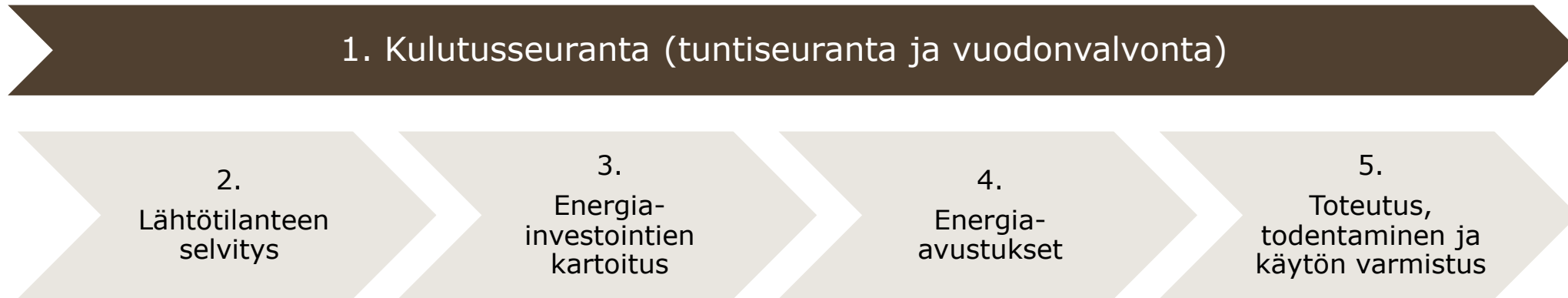
Toteutus

Valvonta

Taloyhtiön energiatehokkuuden tiekartta

Ota rohkeasti yhteyttä!

MATTI HELLGRÉN

Asiakaspalvelupäällikkö,
energia-asiantuntija

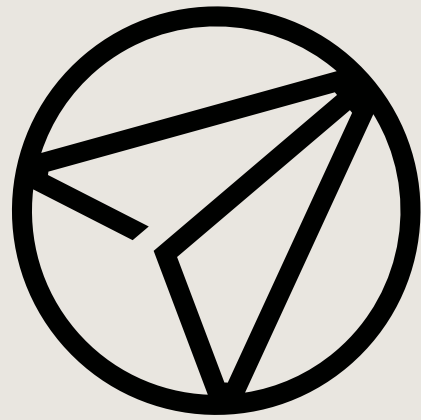
matti.hellgren@afry.com

050 533 7127

Making Future

AFRY

ÅF PÖYRY